

Provinciehuis

Postbus 90602

2509 LP Den Haag

T 070 - 441 66 11

www.zuid-holland.nl/contact**Datum**

23 september 2025

Ons kenmerk

PZH-2025-878890151

DOS-2023-0006856

Bijlagen

-

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Onderzoek naar juridisch afdwingbaar schrappen van zonne-energie op landbouw- en natuurgronden

Geachte Statenleden,

Op 18 december 2024 is in de Provinciale Staten een amendement aangenomen of er bij het vaststellen van de Herziening Omgevingsbeleid 2025, onderzocht kan worden wat de mogelijkheid is tot het juridisch afdwingbaar schrappen van hernieuwde opwek van zonne-energie op landbouw- en natuurgronden.

De provincie is bevoegd om dit te kunnen uitvoeren, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel zoals neergelegd in artikel 2.3, tweede lid, van de Omgevingswet. Dit beginsel schrijft voor dat de provincie slechts dan een taak of bevoegdheid uitoefent indien:

- a) Er sprake is van een provinciaal belang dat niet op doeltreffende of doelmatige wijze door gemeenten kan worden behartigd, of
- b) Dit noodzakelijk is voor de uitoefening van een andere taak op grond van de wet of internationale verplichtingen.

Dit vergt een motivering waarin de provincie aantoont waarom het stellen van regels over zonne-energie op landbouw- en natuurgronden niet effectief of efficiënt kan worden overgelaten aan gemeenten of waterschappen. Hierbij dient nadrukkelijk te worden onderbouwd dat het betreffende provinciale belang, bijvoorbeeld het behoud van open landschap en ruimtelijke kwaliteit, gemeentelijke grenzen overschrijdt, mogelijk conflicteert met gemeentelijke belangen, of voortkomt uit een landelijke of interprovinciale afspraak waartoe de provincie zich heeft gecommitteerd.

Tegelijkertijd moet de provincie bij het vaststellen van eventuele regels een afweging maken over de proportionaliteit: de gekozen maatregel mag niet verder gaan dan nodig is voor het beschermen van het provinciale belang. Het gaat om het vinden van het minst belastende, maar voldoende effectieve instrument. Pas wanneer alternatieven zoals samenwerking of programma's onvoldoende blijken, kan worden overwogen om bindende regels in de Omgevingsverordening op te nemen.

De toepassing van het subsidiariteitsbeginsel biedt dus niet alleen ruimte, maar stelt ook voorwaarden: alleen wanneer wordt aangetoond dat gemeenten het belang onvoldoende kunnen behartigen, en wanneer andere, lichtere instrumenten tekortschieten, is het juridisch afdwingbaar schrappen van zonne-energie op landbouw- en natuurgronden via de provinciale Omgevingsverordening te rechtvaardigen.

Indien er wordt gekozen voor het juridisch afdwingbaar schrappen van hernieuwde opwek van zonne-energie op landbouw- en natuurgronden, dan heeft dit directe gevolgen voor de uitvoering van de Regionale Energiestrategieën (RES'en). In de huidige RES-biedingen is een deel van de duurzame opwek van zon voorzien op land, waaronder op agrarische gronden. Doordat in de biedingen geen exacte verdeling tussen zon- en wind is gemaakt en ook niet specifiek is bepaald op welke gronden zon op land gerealiseerd zou kunnen worden is het lastig een exact getal te bepalen. Op basis van de meest recente monitoring van PBL en de biedingen van RES-regio's zou de ambitie van circa 0,345 Twh geraakt kunnen worden. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat de helft van de resterende opgave voor zon op land en wind via zon op land gerealiseerd wordt.

Volgens de door Provinciale Staten vastgestelde Routekaart RES-elektriciteit wordt de invulling van de opgave tot 2030 gebaseerd op een evenwichtige mix van zonne- en windenergie. Zonder zon op land zal een groter deel van de resterende opgave met windenergie moeten worden gerealiseerd. Dit legt extra druk op de windopgave, die al beperkt wordt door ruimtelijke inpassing en maatschappelijke acceptatie.

Hierdoor komt de haalbaarheid van de RES-doelstellingen in Zuid-Holland onder druk te staan en verschuift de balans noodgedwongen richting windenergie, met de bijbehorende ruimtelijke en maatschappelijke uitdagingen.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

voorzitter,

mr. A.W. Kolff